

Bir Kısır Döngü Olarak Şiddet

Hüseyin Güleç
Mürüvvet Topaloğlu
Demet Ünsal
Merih Altıntaş

Kabil kardeşini öldürürken kendine özgü bazı gerekçeleri bulunmasına rağmen, kutsal kaynaklarda ilk öldürme, ilk kaybedenlerden olma veya içindeki kötülüğün yansımaları ifadeleri ile yer aldı. Bu davranış, istenmeyen, sapkın bir davranış olarak işaret edildi ve yasaklandı. Habil, kardeşinin kendisini öldüreceğini bilmesine rağmen, Tanrının rızası dışına çıkmayı göze alamamasını ve bir nevi razı olmasını bu kaynaklarda, salih biri olma, şiddet karşısında olma tanımlamaları ile örnek bir davranış olarak gösterilmekte ve övgü aldığı görülmektedir.[1] Yazılanlardan Kabil için kişisel bir sorun yaşadığı çıkarılsa da, o dönemde bu olay ciddi bir toplumsal sorun olarak yaşanmamış gibi görülmektedir.

İnsanlık tarihiyle belki de tarih öncesinde, yaratılışı, hikâyeleri veya inanışları ile birlikte ortaya çıkmış olan bu olgunun, geçmiş zamanlarda olduğu gibi günümüzde de kişi ya da toplum için öneminin hep gündemde olduğu görülmektedir. Bu durumun gelecekte de devam edeceğini ileri sürmek şaşırtan bir öngörü olmayacaktır. Birçok bireysel ve toplumsal etmenle birlikte, karmaşık bir yapı olmasının bu duruma katkısı olmaktadır. Her zaman bu olguyu tanımlamak ve ortaya çıkarmak kolay değildir. Bu olgu genel olarak, birine veya bir şeye kendince bir nedenden dolayı ve kendince belirlediği bir amaca yönelik zarar verme, neden olma veya yararı engelleme şeklindeki davranışlar olarak özetlenebilir. Neden ve amaca yönelik olmadan, kasıtlılığın altı çizilmektedir.

Bu çalışmada, ilk kaybedenlerden olma veya içindeki kötülüğün yansımaları tanımlarını kullanımı tercih edilmemiş olsa da, sapkın davranış, şiddet davranışı, saldırganlık ve suç işleme tanımlamaları metin içinde birbirinin yerine kullanılmış olması da engellenememiştir. Kendini çok farklı biçimlerde gösterebilen şiddet olgusu, günümüzde gerek bireysel ve gerekse toplumsal boyutta sık karşılaşılabileceğimiz bir olgudur. Baskı, eziyet, korkutma, sindirme, öldürme, cezalandırma,

KAYNAKLAR

1. Yetik Z. Kabil. İstanbul, Beyan Yayınları, 1985.
2. Kocacık F. Şiddet olgusu üzerine. Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi 2001; 2:1-7.
3. Wolf R, Daichman L, Bennett G. Abuse of the elderly. In World Report on Violence and Health (Eds EG Krug, LL Dahlberg, JA Mercy, AB Zwi, R Lozano):125-127. Geneva, WHO, 2002.
4. Güneş A. Kur'an ışığında şiddet sorununa bir bakış. Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi. 2005; 3:7-28.
5. Polat O. Kriminoloji ve Kriminalistik Üzerine Notlar, 1. Baskı. Ankara, Seçkin Yayınevi, 2004.
6. Riches D. The Anthropology of Violence. Oxford, Blackwell, 1986.
7. Clastres P. Vahşi Savaşçının Mutsuzluğu (Çeviri A Türker, M Sert). İstanbul, Ayrıntı Yayınları, 1992.
8. Ellis L. Archaeological Method and Theory: An Encyclopedia. Oxford, UK, Routledge, 1999.
9. Lowdermilk DL, Cashion MC, Perry SE. Maternity and Women's Health Care, 10th edition. StLouis, MO, Mosby, 2011.
10. Keane J. Şiddetin Uzun Yüzyılı (Çeviri B Peker). Ankara, Dost Yayınları, 1998.
11. Le Bon G. Kitleler Psikolojisi (Çeviri S Demirkan). İstanbul, Yağmur Yayınları, 2005.
12. Freud S. Toplum Psikolojisi (Çeviri K Saydam). İstanbul, Düşünen Adam Yayınları, 1993.
13. Brugger W. Dignity, rights and legal philosophy within the anthropological cross of decision-making. German Law Journal 2008; 9:1243-1267.
14. Gümüş A. Şiddetin Nedenleri. In Toplumsal Bir Sorun Olarak Şiddet Sempozyumu. Ankara, Eğitim Sen Yayınları, 2006.
15. Hegel GWF. Seçilmiş Parçalar (Çeviri N Bozkurt). İstanbul, Remzi Yayınları, 1986.
16. Hobbes T. Leviathan (Çeviri S Lim). İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 2005.
17. Darwin C. Türlerin Kökeni (Çeviri S Belli). Ankara, Onur Yayınları, 1996.
18. Lorenz K. Saldırganlığın spontanlığı. Cogito 1996; 6:165-168.
19. Eron LD. The development of aggressive behavior from the perspective of a developing behaviorism. Am Psychol 1989; 42:435-442.
20. Emiroğlu K, Aydın S. Antropoloji Sözlüğü. Ankara, Bilim ve Sanat Yayınları, 2003.
21. Somersan S. Şiddetin iki yüzü. Cogito 1996; 6:41-50.
22. Bandura A. Social Learning Theory. London, Routledge, 1977.
23. Bandura. A. The social learning perspective: mechanisms of aggression. In Psychology of Crime and Criminal Justice (Ed H Toch):193-236. Prospect Heights, IL., Waveland Press, 1979.
24. Kant I. Pratik Aklın Eleştirisi (Çeviri Eds İ Kuçuradi, Ü Gökberk, F Akatlı). Ankara, TFK Yayınları, 1999.
25. Erten Y, Ardalı C. Saldırganlık, şiddet ve terörün psikososyal yapıları. Cogito 1996; 6:143-165.
26. Geçtan E. Psikanaliz ve Sonrası. İstanbul, Remzi Yayınları, 2000.
27. Fromm E. Kendini Savunan İnsan (Çeviri N Arat). İstanbul, Say Yayıncılık, 1994.
28. Garza-Treviño ES. Neurobiological factors in aggressive behavior. Hosp Community Psychiatry 1994; 45:690-699.
29. Bear D. Neurological perspectives on aggressive behaviour. J Neuropsychiatry Clin

Kaynaklar

- Neurosci 1991; 3:53-58.
30. Hermann BP, Whitmann S. Behavioral and personality correlates of epilepsy: a review, methodological critique and conceptual model. Psychol Bull 1984; 95:451-497.
 31. Nielsen DA, Goldman D, Virkkunen M, Tokola R, Rawlings R, Linnoila M. Suicidality and 5-hydroxyindoleacetic acid concentration associated with a tryptophan hydroxylase polymorphism. Arch Gen Psychiatry 1994; 51:34-38.
 32. Tardiff K Assessment and Management of Violent Patients, 2nd edition. Washington, American Psychiatric Press, 1996.
 33. Kocabaşoğlu N. Serotonin ve şiddet. In Biyolojik, Sosyolojik, Psikolojik Açıdan Şiddet (Ed İ Balcıoğlu):13-18. İstanbul, Yüce Yayıncılık, 2000.
 34. Virkkunen M, Rawlings R, Tokola R, Poland RE, Guidotti A, Nemeroff C et al. CSF biochemistries, glucose metabolism, and diurnal activity rhythms in alcoholic, violent offenders, fire setters, and healthy volunteers. Arch Gen Psychiatry 1994; 51:20-27.
 35. Svračić DM, Cloninger CR. Personality disorder. In Kaplan & Sadock's Comprehensive Textbook of Psychiatry, 8th Edition (Eds BJ Sadock, VA Sadock):2063-2104. Philadelphia, Lippincott Williams & Wilkins, 2005.
 36. Volavka J. The neurobiology of violence. J Neuropsychiatry Clin Neurosci 1999; 11:307-314.
 37. Dabbs JM Jr, Hargrove MF. Age, testosterone, and behavior among female prison inmates. Psychosom Med 1997; 59:477-480.
 38. Coccaro EF, Mc Namee B. Biology of aggression: relevance to crime. In Psychopathology and Violent Crime (Ed AE Skodol):99-128. Washington, American Psychiatric Press, 1998.
 39. Eronen M, Angermeyer MC, Schulze B. The psychiatric epidemiology of violent behaviour. Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol 1998; 33:13-23.
 40. Lewis DO. Adult antisocial behavior, criminality and violence. In Kaplan & Sadock's Comprehensive Textbook of Psychiatry, 8th Edition (Eds BJ Sadock, VA Sadock):2258-2272. Philadelphia, Lippincott Williams & Wilkins, 2005.
 41. Strasburger CV, Donnerstein E. Children, adolescents, and the media: issues and solutions. Pediatrics 1999; 103:129-139.
 42. Bushman JB, Huesmann R. Short-term and long-term effects of violent media on aggression in children and adults. Arch Pediatr Adolesc Med 2006; 160:348-352.
 43. Bandura A, Ross D, Ross AS. Transmission of aggression through imitation of aggressive models. J Abnorm Soc Psychol 1961; 63:575-582.
 44. Ayrancı Ü, Köşgeroğlu N, Günay Y. Televizyonda çocukların en çok seyrettikleri saatlerde gösterilen filmlerdeki şiddet düzeyi. Anadolu Psikiyatri Dergisi 2004; 5:133-140.
 45. Palabıyıklioğlu R. Medya ve şiddet. Kriz Dergisi.1997; 5:123-126.
 46. Anderson CA, Berkowitz L, Donnerstein E, Huesmann LR, Johnson JD, Linz D et al. The influence of media violence on youth. Psychol Sci Public Interest 2003; 4:81-110.
 47. Bar-on ME. The effects of television on child health: implications and recommendations. Arch Dis Child 2000; 83:289-292.
 48. Huesmann RL, Taylor LD. The role of media violence in violent behavior. Annu Rev Public Health 2006; 27:393-415.
 49. Committee on Public Education. American Academy of Pediatrics. Media violence. Committee on Public Education. Pediatrics 2001; 108:1222-1226.
 50. Görmez K, Bayat B, Sezal İ, Göka E, Köse R, Özcan YZ et al. Aile İçinde ve Toplumsal Alanda Şiddet. Ankara, Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları, 1998.
 51. Parke RD, Berkowitz L, Leyens JP, West SG, Sebastian RJ. Some effects of violent and

Kaynaklar

- nonviolent movies on the behavior of juvenile delinquents. *Adv Exp Soc Psychol* 1977; 10:135-172.
52. Mullan B. *Consuming Television: Television and its Audience*. Oxford, Blackwell Publishers, 1997.
 53. Gerbner G, Morgan S. Charting the mainstream: television's contribution to political orientation. *J Commun* 1982; 32:100-127.
 54. Kalin C. *Television, violence, and children (Master synthesis paper)*. Oregon, Oregon University, 1997.
 55. WHO Consultation. *Violence Against Women*. Geneva, World Health Organization, 1993.
 56. Krug EG, Dahlberg LL, Mercy JA, Zwi AB, Lozano R. *World Report on Violence and Health*. Geneva, World Health Organization, 2002.
 57. Grisso JA, Schwarz DF, Hirschinger N. Violent injuries among women in an urban area. *N Engl J Med* 1999; 341:1899-1905.
 58. Martin SL, Moracco KE, Garro J, Tsui AO, Kupper LL, Chase JL et al. Domestic violence across generations: findings from Northern India. *Int J Epidemiol* 2002; 31:560-572.
 59. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu. *Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçları*. Ankara, Aile Araştırma Kurumu Yayınları, 1995.
 60. Ayrancı Ü, Günay Y, Ünlüoğlu İ. Hamilelikte aile içi eş şiddeti: birinci basamak sağlık kurumuna başvuran kadınlar arasında bir araştırma. *Anadolu Psikiyatri Dergisi* 2002; 3:75-87.
 61. Heise L. Violence against women: the hidden health burden. *World Health Stat Q* 1993; 46:78-85.
 62. WHO, Regional Office for the Western Pacific. *Domestic Violence: A Priority Public Health Issue in the Western Pacific Region*. Manila, Phillipines, WHO, Regional Office for the Western Pacific, 1998.
 63. World Health Organization. *Multi-country Study on Women's Health and Domestic Violence Against Women: Initial Results on Prevalence, Health Outcomes and Women's Responses*. Geneva, World Health Organization, 2005.
 64. Vahip I, Doğanavşargil Ö. Aile içi fiziksel şiddet ve kadın hastalarımız. *Türk Psikiyatri Derg* 2006; 17:107-114.
 65. Akyüz G, Kuğu N, Doğan O. Bir psikiyatrik polikliniğe başvuran evli kadınlarda aile içi şiddet, evlilik sorunları, başvuru yakınması ve psikiyatrik tanı. *Yeni Symposium* 2002; 40:41-48.
 66. Bahar G, Savaş HA, Bahar A. Çocuk istismarı ve ihmali: bir gözden geçirme. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi* 2009; 12:51-65.
 67. Herman JL. *Travma ve İyileşme (Çeviri T Tosun)*. İstanbul, Literatür Yayıncılık, 2007.
 68. Livanou M. Travma sonrası stres bozukluğunun teorik yönleri. In *Psikolojik Travma ve Sonuçları (Eds T Aker, E Önder)*. İstanbul, 5US Yayıncılık, 2003.
 69. Burgess AW, Hartman CR, Clements PT. The biology of memory and childhood trauma. *J Psychosoc Nurs Ment Health Serv* 1995; 33:16-26.
 70. Taner Y, Gökler B. Çocuk istismarı ve ihmali: psikiyatrik yönleri. *Hacettepe Tıp Dergisi* 2004; 35: 82-86.
 71. Elliot AJ, Peterson LW. Maternal sexual abuse of male children: when to suspect and how to uncover it. *Postgrad Med* 1993; 94:169-172.
 72. Pelcovitz D, Kaplan S, Goldberg B, Mandel F, Lehane J, Guarrera J. Posttraumatic stress disorder in physically abused adolescents. *J Am Acad Child Adolesc Psychiatry*

Kaynaklar

- 1994; 33:305-312.
73. Brown GR, Anderson B. Psychiatric morbidity in adult inpatients with childhood histories of sexual and physical abuse. *Am J Psychiatry* 1991; 148:55-61.
 74. Haj-Yahi MM, Tamish S. The rates of child sexual abuse and its psychological consequences as revealed by a study among Palestinian university students. *Child Abuse Negl* 2001; 25:1303-1327.
 75. Van der Kolk BA, Perry JC, Herman JL. Childhood origins of self-destructive behaviour. *Am J Psychiatry* 1991; 148:1665-1671.
 76. Putnam FW. *Dissociation in Children and Adolescents*. New York, Guilford Press, 1997.
 77. Yanık M, Özmen M. Psikiyatri polikliniğine başvuran hastalarda çocukluk çağı kötüye kullanım/ihtimal yaşantıları ile intihar, kendine fiziksel zarar verme ve dissosiyatif belirtiler arasındaki ilişki. *Anadolu Psikiyatri Dergisi* 2002; 3:140-146.
 78. Helen Wu Z, Berenson AB, Wiemann CM. A profile of adolescent females with a history of sexual assault in Texas: familial environment, risk behaviors and health status. *J Pediatr Adolesc Gynecol* 2003; 16: 207-216.
 79. Tıraşçı Y, Gören S. Çocuk istismarı ve ihmali. *Dicle Tıp Dergisi* 2007; 34:70-74.
 80. Malinosky-Rummel R, Hansen DJ. Long-term consequences of childhood physical abuse. *Psychol Bull* 1993; 114:68-79.
 81. McCauley J, Kern DE, Kolodner K, Dill L, Schroeder AF, DeChant HK et al. Clinical characteristics of women with a history of childhood abuse: unhealed wounds. *JAMA* 1997; 277:1362-1368.
 82. Kaplan SJ, Pelcovitz D, Salzinger S, Weiner M, Mandel FS, Lesser ML et al. Adolescent physical abuse: risk for adolescent psychiatric disorders. *Am J Psychiatry* 1998; 155:954-959.
 83. Tollestrup K, Sklar D, Floyd JF, Olson L, Weybright J, Sandvig J et al. Health indicators and intimate partner violence among women who are members of a managed care organization. *Prev Med* 1999; 29:431-440.
 84. Wisner CL, Gilmer TP, Saltzman LE, Zink TM. Intimate partner violence against women: do victims cost health plans more? *J Fam Pract* 1999; 48:439-443.
 85. Campbell JC. Health consequences of intimate partner violence. *Lancet* 2002; 359:1331-1336.
 86. Ayan S. Aile içinde şiddete uğrayan çocukların saldırganlık eğilimleri. *Anadolu Psikiyatri Dergisi* 2007; 8:206-214.
 87. Aktepe E. Çocukluk çağı cinsel istismarı. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar- Current Approaches in Psychiatry* 2009; 1:95-119.
 88. İçli TG. *Kriminoloji*. 7.Baskı. Ankara, Seçkin Yayıncılık, 2007.
 89. Özen Ş, Subaşı M, Yıldırım A, Baştürk M, Bez Y. Öfkelenme anında cama yumruk atarak kendini yaralayan hastalarda problem çözme becerileri ve çocukluk çağı travmaları. *Klinik ve Deneysel Araştırmalar Dergisi* 2010; 1:25-30.
 90. Gordy P. Group work that supports adult victims of childhood incest. *Soc Casework* 1983; 64:300-307.
 91. Jackson J, Calhoun K, Arnick A Maddever HM, Habif VL. Young adult women who report childhood intrafamilial sexual abuse: subsequent adjustment. *Arch Sex Behav* 1990; 19:211-221.
 92. Yassen J, Glass L. Sexual assault survivors groups: a feminist practice perspective. *Soc Work* 1984; 29:252-257.
 93. Ticen S. Feed me... cleanse me... sexual trauma projected in the art of bulimics. *Art*

Kaynaklar

- Therapy 1990; 7:17-21.
94. Vahip I. Yasak-sevi (Incest) eylemi: çeşitli yaklaşımlara genel bir bakış. Turk Psikiyatri Derg 1994; 5:287-289.
 95. Turner S. Talking about sexual abuse: the value of shortterm groups for women survivors. J Group Psychother Psychodrama Soc 1993; 46:8-12.
 96. Russel D. The Secret Trauma: Incest in the Lives of Girls and Women. New York, Basic Books, 1986.
 97. Yıldırım A, Gümüş B. Difficulty in revealing the abuse: incest. Cumhuriyet Tıp Dergisi 2011; 33:114-118.
 98. Finkelhor D. Child Sexual Abuse: New Theory and Research. New York, Free Press, 1984.
 99. Hemenway D, Solnick S, Carter J. Child rearing violence. Child Abuse Negl 1994; 18:1011-1020.
 100. Neugebauer R. Research on intergenerational transmission of violence: the next generation. Lancet 2000; 335:1116-1117.
 101. Riggs D, Caulfield M, Street A. Risk for domestic violence: factors associated with perpetration and victimization. J Clin Psychol 2000; 56:1289-1316.
 102. Yıldırım A. Sıradan Şiddet: Kadına ve Çocuğa Yönelik Şiddetin Toplumsal Kaynakları. İstanbul, Boyut Yayınları, 1998.
 103. Şahin F. Fiziksel istismar. In Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Temel Kitabı (Eds FÇ Çetin, A Çoşkun, E İşeri, S Miral, N Motavallı, B Pehlivan Türk):462-470. Ankara, Hekimler Yayın Birliği, 2008.
 104. Bernet W. Child maltreatment. In Kaplan & Sadock's Comprehensive Textbook of Psychiatry, 8th Edition (Eds BJ Sadock, VA Sadock):3415-3417. Philadelphia, Lippincott Williams & Wilkins, 2005.
 105. Dahlberg LL. Youth violence in the United States: major trends, risk factors, and prevention approaches. Am J Prev Med 1998; 14:259-272.
 106. Clarke J, Stein DM, Sobota M, Marisi M, Hanna L. Victims as victimizers physical aggression by persons with a history of childhood abuse. Arch Intern Med 1999; 159:1920-1924.
 107. Tremblay RE, Nagin DS, Séguin JR, Zoccolillo M, Zelazo PD, Boivin M et al. Physical aggression during early childhood: trajectories and predictors. Pediatrics 2004; 114:e43-e50.
 108. Gomez MA. Testing the cycle of violence hypothesis: child abuse and adolescent dating violence as predictors of intimate partner violence in young adulthood. Youth Soc 2011; 43:171-192.
 109. Osofsky DJ. Children who witness domestic violence: the invisible victims. Soc Policy Rep 1995; 9(3):1-16.
 110. Fang X, Corso PS. Child maltreatment, youth violence, and intimate partner violence: developmental relationships. Am J Prev Med 2007; 33:281-290.
 111. Vahip I. Evdeki şiddet ve gelişimsel boyutu; farklı bir açıdan bakış. Turk Psikiyatri Derg 2002; 13:312-319.
 112. Atıcı M. İlköğretim öğrencilerinin arkadaşlarıyla yaşadığı çatışmaları çözmede okuldaki psikolojik danışmanın yardımına ilişkin görüşleri. Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi 2008; 53:25-47.
 113. Koşar GA, Otis DM. The effect of childhood maltreatment on adult criminality: a tobit regression analysis. Child Maltreat 2003; 8:129-137.
 114. Barker DE, Boivin M, Brendgen M, Fontaine N, Arseneault L, Vitaro F et al. Predic-

Kaynaklar

- tive validity and early predictors of peer-victimization trajectories in preschool. Arch Gen Psychiatry 2008; 65:1185-1192.
- 115.Haapasalo J, Moilanen J. Official and self-reported childhood abuse and adult crime of young offenders. Crim Justice Behav 2004; 31:127-149.
- 116.Ovacık A, Sezgin U. Aile içi şiddetin erkek çocuğun şiddet içeren suç işleme davranışına etkileri (Yüksek lisans tezi). İstanbul, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, 2008.
- 117.İşeri E. Cinsel istismar. In Çocuk ve Ergen Psikiyatrisi Temel Kitabı (Eds FÇ Çetin, A Çoşkun, E İşeri, S Miral, N Motavallı, B Pehlivanürk):471-478. Ankara, Hekimler Yayın Birliği, 2008.